

VALIKAINED

Ajalugu
Ühiskonnaõpetus

gümnaasiumis

Valikkursus Ajalugu

Ajaloo valikkursus „Üldajalugu – maailma ajalugu: tsivilisatsioonid väljaspool Euroopat“

Kursuse lühikirjeldus

Valikkursus koosneb üheksast teemast. Kursust võib õpetada ülevaatenähtena kõigist teemadest või käsitleda valikuliselt vähemalt nelja teemat sügavamalt. Valikkursuse õppe- ja kasvatusesmärgid, õpe, hindamine ja füüsiline õpikeskkond lähtuvad ajaloo ainekava põhimõtetest.

Gümnaasiumi õppe- ja kasvatusesmärgid

Gümnaasiumi lõpetaja:

- 1) iseloomustab ja võrdleb väljaspool Euroopat asuvatetsivilisatsioonide ühiskonda, kultuuri ja vaimulaadi ning mõistab ajaloolise arengu järjepidevust;
- 2) väärtustab kultuurilist mitmekesisust;
- 3) analüüsib ideoloogiliste ja tehnoloogiliste muutuste mõju inimeste eluviisile ning väärtushinnangutele;
- 4) analüüsib ja võrdleb tsivilisatsioone Euroopas ning väljaspool Euroopat, toob esile sarnasusi ja erinevusi ning leiab näiteid vastastikuste mõjude kohta tsivilisatsioonide arengus;
- 5) kasutab erinevaid teabeallikaid, sh ajalookaarte ja põhjendatud seisukohti, mõistab ajaloosündmuste ja -protsesside erineva tõlgendamise põhjusi ning hindab allika või käsitluse usaldusväärsust;
- 6) suudab rekonstrueerida minevikus elanud inimeste elu, vaadeldes maailma nende pilgu läbi ning võttes arvesse ajastu eripära.

Valikkursuse õpitulemused ja õppesisu

Esiaeg ja tsivilisatsioonide teke

Õpitulemused

Kursuse lõpus õpilane:

- iseloomustab esiaja arengujärke ja saavutusi ning analüüsib seoseid ja järjepidevust arengus;
- teab antropogeneesi põhijärke ja analüüsib erinevaid käsitlusi inimese kujunemisest;
- analüüsib tsivilisatsioonide kujunemise põhjusi ja arengut, iseloomustab näidete kaudu tsivilisatsioonide peamisi tunnuseid;
- teab esiaja allikaid ning teeb allikate alusel järeldusi esiaja arengu kohta;
- näitab kaardil varajaste tsivilisatsioonide asualasid.

Õppesisu

- Esiaja arengujärgud.
- Inimese põlvnemine.
- Inimene jaloodus.
- Mõtlemise ja kõne tekkimine.
- Kunsti alged. Inimkonna arengu ebaühtlus.
- Kütid, kalastajad ja korilased.
- Maaharijad ja karjakasvatajad.
- Metallide kasutuselevõtt.
- Varajaste tsivilisatsioonide peamised tunnused.

Egiptus

Õpitulemused

Kursuse lõpus õpilane:

- analüüsib Egiptuse riiklust, ühiskonda ja igapäeva elu, loob seoseid mineviku ning tänapäeva vahel;
- iseloomustab näidete kaudu Egiptuse kultuuripärandit ning religiooni, teaduse ja kirja arengut;
- teab Egiptuse ajaloo allikaid.

Õppesisu

- Riigi tekkimine.
- Ühiskond ja eluolu.
- Religiooni põhijooned.
- Surnute kultus.
- Kirjandus. Teadus.
- Egiptus tänapäeval.

Mesopotaamia ja Ees-Aasia

Õpitulemused

Kursuse lõpus õpilane:

- analüüsib riiklust, ühiskonda ning igapäeva elu Mesopotaamias ja Ees-Aasias ning loob seoseid mineviku ja tänapäeva vahel;
- iseloomustab näidete kaudu Mesopotaamia ja Ees-Aasia kultuuripärandit ning religiooni, kirja, kirjanduse ja teaduse arengut;
- tunneb iisraeli rahva ajaloo põhisündmusi ja monoteistliku religiooni kujunemist;

- teab tähtsamaid kirjalikke allikaid.

Õppesisu

- Sumeri linnriigid: ühiskond ja eluolu.
- Semiidid.
- Vana-Babüloonia.
- Hammurabi koodeks.
- Babüloonia ühiskond ja eluolu.
- Assüüria.
- Uus-Babüloonia. Babüloni ehitised.
- Religiooni põhijooned.
- Kangelaseepika ja Gilgameš. Teadus.
- Indoeurooplased, küsimus nende päritolust.
- Hetiidi impeerium. Pärsia impeerium.
- Foiniikia ja Iisrael: Foiniikia linnriigid, kaubandus ja meresõit.
- Kultuurikontaktid.
- Iisrael: ülevaade iisraeli rahva ajaloost. Monoteismi kujunemine ja Vana Testamen Mesopotaamia ja Ees-Aasia alad tänapäeval.

India

Õpitulemused

Kursuse lõpus õpilane:

- tunneb India ajaloo tähtsamaid arengujärke Induse tsivilisatsioonist Euroopa kolonisatsiooni alguseni ning loob seoseid mineviku ja tänapäeva vahel;
- analüüsib India ühiskonda, eluolu, religioone ja kultuuripärandit;
- teab India ajaloo allikaid.

Õppesisu

- Induse kultuur.
- Aarjalaste sisseränd.
- Riikluse ja ühiskonna areng. Kastid. Veedad.
- Brahmanism.
- Budism. Hinduism. Sanskrit.
- Kirjandus. Teadus. Kunst. Islami levik Indias.

Hiina

Õpitulemused

Kursuse lõpus õpilane:

- tunneb Hiina ajaloo peamisi arengujärke tsivilisatsiooni tekkest kuni keisririigi lõpuni ning

loob seoseid mineviku ja tänapäeva vahel;

- iseloomustab Hiina ühiskonda, eluolu, religiooni ja kultuuripärandit;
- teab Hiina ajaloo allikaid.

Õppesisu

- Vana-Hiina tsivilisatsiooni kujunemine.
- Keisririigiteke.
- Riigi ja ühiskonna korraldus.
- Ametnikkond.
- Religioon ja filosoofia: konfutsianism, taoism.
- Hieroglüüfkiri. Kirjandus. Teadus. Leiutised. Kunst.

Ameerika

Õpitulemused

Kursuse lõpus õpilane:

- tunneb Kesk-Ameerika ja Andide tsivilisatsiooni peamisi arengujärke nende tsivilisatsioonide tekkest kuni eurooplaste koloniaalvallutuseni, loobseoseid mineviku ja tänapäeva vahel;
- iseloomustab ja võrdleb Kesk-Ameerika ning Andide tsivilisatsiooni ühiskonda, eluolu, religiooni ja kultuuripärandit;
- teab Ameerika põlisrahvaste (maiade, inkade, asteekide) ajaloo allikaid ning teeb allikate alusel järeldusi Ameerika varasemate tsivilisatsioonide kohta.

Õppesisu

- Kesk-Ameerika tsivilisatsioon: maiad, asteegid.
- Andide tsivilisatsioon: inkad.
- Riigi ja ühiskonna korraldus. Religioon.
- Tähtsamad kultuurisaavutused.
- Ameerika tsivilisatsioonide häving.

Araabia maad

Õpitulemused

Kursuse lõpus õpilane:

- tunneb islami teket ja levikut Aasias ja Vahemere maades ning iseloomustab islami mõju ühiskonnale;
- analüüsib araabia kultuuripärandit, toob näiteid araabia kultuuri mõju kohta Euroopale, loob seoseid mineviku ja tänapäeva vahel;
- teab araabia ajaloo allikaid.

Õppesisu

- Islami teke ja levik. Muhamed. Koraan. Religiooni osa igapäevaelus. Abielu ja perekond. Sunna. Islami
- uskumused ja tavad. Sunniidid, šiiidid.
- Araabia vallutused, Araabia kalifaat ja selle lagunemine.
- Eri rahvaste kultuuri ühtesulamine. Arhitektuur. Kirjandus. Teadus. Araabia kultuuri mõjud Aasia ja
- Euroopa kultuurile.

Aafrika tsivilisatsioonid

Õpitulemused

Kursuse lõpus õpilane:

- tunneb tähtsamaid Aafrika kultuure ning loob seoseid mineviku ja tänapäeva vahel;
- iseloomustab Aafrika põlisrahvaste kultuuride erijooni;
- teab Aafrika ajaloo allikaid ning teeb allikate alusel järeldusi Aafrika ajaloo kohta.

Õppesisu

- Etioopia riik ja kultuur.
- Lääne-Aafrika kultuurid: Ghana ja Mali, kontaktid Vahemere maadega; Joruba kultuur.
- Zimbabwe kultuur.
- Aafrika langemine Euroopa riikide võimu alla.
- Kolonisatsiooni tagajärjed
- Aafrikale. Aafrika tänapäeval. ”
-

Ajaloo valikkursus „Üldajalugu – Euroopa maadeja Ameerika Ühendriikide ajalugu“

Kursuse lühikirjeldus

Valikkursus koosneb kuuest teemast. Kursust võib õpetada ülevaatenähtena kõigist teemadest või käsitleda valikuliselt vähemalt nelja teemat sügavamalt. Valikkursuse õppe- ja kasvatusesmärgid, õpe, hindamine ning füüsiline õpikeskkond lähtuvad ajaloo ainekava põhimõtetest.

Gümnaasiumi õppe- ja kasvatusesmärgid

Gümnaasiumi lõpetaja:

- 1) eristab Euroopa kultuuriareaale, selgitab nende eripära kujunemise põhjusi ja ajaloolisi tagamaid ning tähtsust Euroopa ajaloo kujunemisel ja seoseid tänapäevaga;
- 2) analüüsib Euroopa riikide ühiskonda, kultuuri ning vaimulaadi, arengu sarnasusi ja erinevusi, vastastikuseid seoseid ning ajaloolise arengu järjepidevust;
- 3) tunneb Ameerika Ühendriikide ajaloo põhijooni ning selle seost Euroopa ajalooga;
- 4) analüüsib Euroopa ajaloo mõju Eestile ning seostab Eesti ajalugu Euroopa ajaloo üldiste

protsessidega poliitikas, majanduses ja kultuuris;

5) väärtustab kultuurilist mitmekesisust ning teadvustab oma rolli kultuurikandjana ja kultuuripärandi säilitajana;

6) analüüsib ideoloogiliste ning tehnoloogiliste muutuste mõju inimeste eluviisile ja väärtushinnangutele; analüüsib riikidevahelist koostööd ning konfliktide lahendamise viise;

7) kasutab erinevaid teabeallikaid, sh ajalookaarte ja põhjendatud seisukohti, mõistab ajaloosündmuste ja -protsesside erineva tõlgendamise põhjusi ning hindab allika või käsitluse usaldusväärsust;

8) rekonstrueerib minevikus elanud inimeste elu, vaadeldes maailma nende pilgu läbi ning võttes arvesse ajastu eripära.

Valikkursuse õpitulemused ja õppesisu

Prantsusmaa

Õpitulemused

Kursuse lõpus õpilane:

- teab Frangi riiki Prantsusmaa eelkäijana, tunneb Prantsuse riigi kujunemise olulisemaid etappe;
- teab reformatsiooni ajal katoliku usu püsijäämisepõhjusi;
- teab valgustusliikumise, Prantsuse revolutsiooni ja Napoleoni sõdade tähendust Euroopa ajaloo taustal;
- mõistab Prantsusmaa ajaloo seoseid Euroopa ajaloo protsessidega;
- väärtustab Prantsusmaa kultuuripärandit, teab tähtsamaid kultuuri- ja ajaloo-objekte ning leiab nende kohta infot;
- seletab ja kasutab kontekstis mõisteid generaalstaadid, pärtliöö, žirondiinid, jakobiinid;
- teab, kes olid Henri IV, kardinal Richelieu, Louis XIV, Napoleon Bonaparte, Robespierre, Clodovech, Karl Suur ja Napoleon III, ning iseloomustab nende tegevust.

Õppesisu

- Frangi riik.
- Keskaegne Prantsusmaa.
- Saja-aastane sõda.
- Reformatsioon Prantsusmaal. Hugenottide sõjad.
- Absolutismi kujunemine Prantsusmaal. Louis XIV.
- Barokk-kultuuri õitseng.
- Prantsusmaa revolutsiooni eelõhtul. Revolutsiooni põhietapid ja tagajärjed. Revolutsioonisõjad. Napoleoni sõjad ja ümberkorraldused Euroopas.
- Bourbonide restauratsioon. Juulimonarhia. Teine keisririik. Pariisi Kommün. Kolmas vabariik. Koloniaalpoliitika.

Suurbritannia

Õpitulemused

Kursuse lõpus õpilane:

- teab normannide tähendust Inglismaa kujunemisel;
- teab Inglismaa reformatsiooni eripära;
- seletab parlamentarismi ning modernse demokraatia kujunemist;
- selgitab Suurbritannia tõusu juhtivaks koloniaalvõimuks;
- analüüsib Suurbritannia ajaloo seoseid Euroopa ajalooga;
- väärtustab Suurbritannia kultuuripärandit, teab tähtsamaid kultuuri- ja ajalooobjekte ning leiab nende kohta infot;
- seletab ja kasutab kontekstis mõisteid Magna Charta, puritaanid, õiguste bill, toorid ja viigid, tööstusrevolutsioon;
- teab, kes olid püha Patrick, William Vallutaja, Henry VIII, Elizabeth I, Cromwell, Victoria ja Richard I Lõvisüda, ning iseloomustab nende tegevust.

Õppesisu

- Inglismaa enne normannide vallutusi.
- Keskaegne Inglismaa.
- Rooside sõda.
- Reformatsioon Inglismaal.
- Elizabeth I.
- Kuninga ja parlamendi vastasseis Charles I ajal. Kodusõja puhkemine, selle konfessionaalsed jooned. Cromwelli diktatuur. Restauratsioon.
- Isikuvabaduse ja parlamentarismi kindlustumine 17. sajandi lõpul ja 18. sajandil.
- Inglismaa tõus juhtivaks koloniaalvõimuks.
- Kuninganna Victoria ajastu.
- Parlamendireform. Iiri küsimus.
- Hiilgav isolatsioon välispoliitikas. Briti koloniaalimpeerium.

Saksamaa

Õpitulemused

Kursuse lõpus õpilane:

- teab Karl Suure keisririiki;
- teab Saksamaa partikularismi põhjusi ja reformatsiooni osa selles;
- kirjeldab Preisimaa põhijooni, sh valgustusreforme;
- iseloomustab Saksamaa ühinemist ja Saksa keisririigi arengut enne Esimest maailmasõda;

- väärtustab Saksamaa kultuuripärandit, teab tähtsamaid kultuuri- ja ajaloo-objekte ning leiab nende kohta infot; teab, kes olid Karl Suur, Karl V, Friedrich II, Otto von Bismarck, Otto Suur, Martin Luther ja Wilhelm II, ning iseloomustab nende tegevust.

Õppesisu

- Karl Suure keisririik.
- Saksa Rahva Püha Rooma riik.
- Saksamaa partikularism.
- Kuurvürstid.
- Habsburgide valduste kasv Karl V ajal.
- Reformatsiooni mõju Saksamaa arengule.
- Kolmekümneaastane sõda. Brandenburgi-Preisimaa tõus.
- Friedrich II valgustatud absolutism. Preisimaa häving ja uuenemine.
- Rahvuluse tõus Saksamaal. 1848.–1849. aasta revolutsioon.
- Saksamaa ühendamise. Saksa keisririik enne Esimest maailmasõda.

Skandinaavia

Õpitulemused

Kursuse lõpus õpilane:

- iseloomustab Skandinaavia ajaloolise arengu sarnasust ja eripära võrreldes muu Euroopaga; teab tähtsamaid poliitilisi arengusuundi Läänemere regioonis tervikuna, poliitiliste jõudude vahekorda ning selle muutumist;
- seletab ja kasutab kontekstis mõisteid viikingid, normannid, varjaagid, ruunikiri, saaga, Valhalla;
- väärtustab Skandinaavia maade kultuuripärandit, teab tähtsamaid kultuuri- ja ajaloo-objekte ning leiab nende kohta infot;
- teab, kes olid Leif Eriksson, Knut Suur, Gustav I Vasa, Gustav II Adolf, Karl XI ja Karl XII, ning iseloomustab nende tegevust.

Õppesisu

- Skandinaavia ühiskond varakeskajal.
- Viikingid.
- Ristiusustamine ja riikide teke.
- Skandinaavlaste muistne maailmapilt.
- Kalmari unioon.
- Luteri usu kindlustumine Skandinaavia maades.
- Rootsi suurvõimu ajastu Läänemere ruumis.

- Skandinaavia maade arengu põhijooni pärast Põhjasõda.

Bütsants ja Venemaa

Õpitulemused

Kursuse lõpus õpilane:

- teab õigeusu kiriku kujunemist Bütsantsis ning Bütsantsi riigi ja ühiskonna põhijooni;
- iseloomustab Venemaa ühiskonna arengu ja valitsemise eripära, püüdu euroopastumisele ning vastandumist Euroopale;
- iseloomustab õigeusu mõju Venemaa arengule ja kultuurile ning seletab Moskva kui nn kolmanda Rooma kontseptsiooni;
- kirjeldab Vene ekspansionismi põhisuundi ja tulemusi;
- väärtustab Bütsantsi ja Venemaa kultuuripärandit, teab tähtsamaid kultuuri- ja ajaloo-objekte ning leiab nende kohta infot;
- seletab ja kasutab kontekstis mõisteid patriarh, metropoliit, ikoon, kirillitsa, veetše, družiina, opritšnina, vanausulised, dekabristid, slavofiilid, narodnikud;
- teab, kes olid Justinianus, Rjurik, Vladimir Püha, Jaroslav Tark, Ivan III Suur, Ivan IV Julm, Peeter I, Katariina II, Aleksander I, Aleksander II, Aleksander III ja Nikolai II, ning iseloomustab nende tegevust.

Õppesisu

- Bütsantsi riik ja ühiskond pärast Lääne-Rooma langemist.
- Kreekakatoliku kiriku kujunemine.
- Bütsants ristsõdade ajastul.
- Türgi ekspansiooni algus.
- Konstantinoopoli langemine.
- Slaavlased ja Kiievi riik.
- Keskaegne Novgorod.
- Venemaa Kuldhordi ülemvõimu all.
- Moskva kui nn kolmas Rooma.
- Ivan Julm ja opritšnina.
- Vene ekspansionism 16.–19. sajandil ning selle tulemused.
- Segaduste aeg ja Romanovite dünastia võimuletulek.
- Õigeusu kirik vaimuelu kujundajana. Kirikulõhe.
- Peeter I Venemaa euroopastajana.
- Katariina II valgustatud absolutism.
- Aleksander I reformid. 1812. aasta Vene-Prantsuse sõda. Detsembrimäss.
- Läänlased ja slavofiilid. Aleksander II ja pärisorjuse kaotamine. Terrorism. Narodniklus. Moderniseerimine, rahvuslus ja venestamine.

Ameerika Ühendriigid

Õpitulemused

Kursuse lõpus õpilane:

- teab Põhja-Ameerika inimasustuse kujunemist enne koloniseerimist;
- teab ja seletab Ameerika Ühendriikide tekkimist ning valitsemise ajaloolisi juuri, eriti iseseisvussõja ja kodusõja tähendust ühiskonna arengule;
- tunneb põhja, lõuna ja lääne eripära Ameerika ühiskonna arengus;
- väärtustab Ameerika Ühendriikide kultuuripärandit, teab tähtsamaid kultuuri- ja ajalooobjekte ning leiab nende kohta infot;
- seletab ja kasutab kontekstis mõisteid iseseisvusdeklaratsioon, farmerlus, abolitsionism;
- teab, kes olid George Washington, Thomas Jefferson ja Abraham Lincoln, ning iseloomustab nende tegevust.

Õppesisu

- Põhja-Ameerika koloniseerimine.
- Inglismaa ja Prantsusmaa rivaliteet Põhja-Ameerikas.
- Inglise kolooniate lahkulöömine ning Ameerika Ühendriikide iseseisvussõda.
- Poliitiline süsteem.
- Uute territooriumide hõlvamine läänes.
- Orjanduse küsimus.
- Lõuna ja põhja eripära.
- Kodusõda ja selle tagajärjed.
- Lõuna rekonstruktsioon.
- Tööstuslik tõus.
- Reformid majandusvabaduse tagamiseks ja sotsiaalsete olude parandamiseks.

Valikkursus Ühiskonnaõpetus

Ühiskonnaõpetuse valikkursus „Inimene ja õigus“

Kursuse lühikirjeldus

Kursus on oma struktuurilt üles ehitatud Eesti õigussüsteemi ja selle ajalugu arvestades. Kursus algab õiguse olemuse ja ajaloo tutvustusega ning käsitlebseejärel Eesti õigussüsteemi ja -korraldust õigusharude kaupa. Õppesisu koostades on pööratud tähelepanu nii kõigeolulisema teoreetilise materjali omandamisele kui ka selle tähenduslikuks muutmisele praktiliste näidete kaudu. Seetõttu on soovitatav kasutada õppetöös mitmekesisest õppematerjali alates õigusõpikutest kuni õppijate isiklike kogemusteni. Kursus eeldab elavat ja praktikaga tihedalt seonduvat õppetegevust. Kuna õigusloome on pidev protsess, ei saa kursus „Inimene ja õigus“ ning selle õpetamiseks

kasutatav õppematerjal pretendeerida lõplikule tõele. Õppes püütakse selle poole, et õpilased mõistaksid õiguse dünaamilisust ning oskaksid selle põhjal õigusolukordades käituda. Kursuse õppimise järel peaksid õpilased olema võimelised nägema neid ümbritsevat õigusruumi avara pilguga ning oskama esitada otstarbekohaseid küsimusi.

Gümnaasiumi õppe- ja kasvatuseesmärgid

Valikkursusega taotletakse, et õpilane:

- 1) mõistab õiguse olemust ning põhimõtteid, millel rajanevad Eesti Vabariigi põhiseadus ja teised seadused;
- 2) omandab teadmisi Eesti õigussüsteemist;
- 3) kujundab teadlikkust orienteeruda õigusküsimustes, arendab tahet ja võimet osaleda õiguslastes diskussioonides ning lahendada iseseisvalt õigusprobleeme;
- 4) kujundab oma õiglus- ja õigustunnetust, sallivust ja austust teiste inimeste ning tõekspidamiste vastu, väärtustab ja arvestab autoriõigusi;
- 5) arendab efektiivse õiguskäitumise seisukohast olulisi oskusi, nagu kriitiline mõtlemine, analüüs, suhtlemine, vaatlus, probleemide lahendamine;
- 6) avardab oma teadlikkust õigussüsteemi toimimisest ning seaduste, juristide ja õiguskaitseorganite rollist;
- 7) omandab teadmisi kutsevaliku võimalustest Eesti õigussüsteemis.

Gümnaasiumi õpitulemused

Gümnaasiumi lõpetaja:

- 1) tunneb õiguse olemust ja põhimõtteid ning Eesti õigussüsteemi;
- 2) on kursis muutustega õigussüsteemis;
- 3) kasutab õiguslaste teadmisi ja oskusi igapäevaelus;
- 4) valdab tahet ja võimet osaleda õiguslastes diskussioonides, oskab iseseisvalt toimida teda puudutavate lihtsamate õigusprobleemide puhul;
- 5) on omandanud õiguskäitumise seisukohast olulisi kriitilise mõtlemise, analüüsi, suhtlemise, vaatluse ja probleemide lahendamise oskusi;
- 6) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid õigus, tavaõigus, seadus, kohus, õigussüsteem, inimõigused, kodanikuõigused, Mandri-Euroopa õigussüsteem, Anglo-Ameerika õigussüsteem, eraõigus, avalik õigus, õiguse allikas, rahvaste enesemääramisõigus, õigusliku järjepidevuse printsiip, õigusriik, õigussuhe, subjektiivne õigus, juriidiline kohustus, juriidiline fakt, tegu, sündmus, õigussuhete subjekt, õigussuhete objekt, juriidiline isik, õigusvõime, teovõime, inimõigused, põhiõigused, kodanikuõigused, autoriõigused, inimõiguste subjekt, pärimine ja pärandamine, perekond, perekonnaseisuasutus, perekonnaseisuakt, perekonnaseisutunnistus, abieluvaraleping, ühisvara, lahusvara, ülalpidamiskohustus, elatis, elatisraha, vanemlikud õigused, pärimine, pärandaja, pärand, pärija, annak, pärandi avanemine, pärimisleping, testament, seaduse järgi pärimine, omand, valdus, asi, kinnisasi, vallasasi, omaabi, kinnistu, piiratud asjaõigused, leping, lepingu tingimused, suuline leping, kirjalik leping, notariaalne leping, notar, lepinguline kahju, lepinguväline kahju, mittevahaline kahju, viivis, leppetrahv, käendus, tööleping, katseaeg, töövaidluskomisjon, töövõttuleping, avalik teenistus, tarbija, kaup, teenus, kvaliteet, hind, pretensioon, süütegu, süüteo koosseis, tahtlus, kavatsatud tegu, kaudne tahtlus, ettevaatamatus, kergemeelsus, hooletus, süü, õigusvastane tegu, süüvõimelisus, karistus, aegumine, kohtumenetlus, tsiviilasi, haldusasi, kriminaalasi, maakohus, halduskohus, ringkonnakohus, riigikohus, hagiavaldus, võistlevuse printsiip, uurimisprintsiip, süütuse presumptsioon, esindaja, kaitsja.

Valikkursuse õpitulemused ja õppesisu

Mis on õigus ja kuidas see tekkis

Õpitulemused

- Kursuse lõpul õpilane saab aru õiguse tekkeloost jaõigusest kui ühiskonnaelu valdkonnast.

Õppesisu

- Õigus ja selle teke, õiguse kodifitseerimine, tavaõigus, seadus, kohus, õigussüsteem, Rooma õigus, inimõigused, kodanikuõigused, Mandri-Euroopa õigussüsteem, Anglo-Ameerika õigussüsteem, kohtupretsedent.

Õiguse jagunemine, süsteem ja allikad

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- saab aru nüüdisaja õiguse struktuurist;
- suudab määrata õigussuhteid edaspidiste õpingute käigus.

Õppesisu

- Eraõigus, avalik õigus, õiguse allikas.

Eesti õigussüsteemi ajalooline kujunemine

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- tunneb Eesti omariikluse kujunemislugu;
- mõistab õpitud õigusküsimusi;
- seostab käsitletud küsimuste kontekstis minevikku ja tänapäeva.

Õppesisu

Rahvaste enesemääramisõigus, selle rakendamise näiteid ajaloost, Eesti riigi teke rahvaste enesemääramisõiguse alusel, õigusliku järjepidevuseprintsip, Eesti iseseisvuse taastamine õigusliku järjepidevuse printsibi alusel, õigusriik (Immanuel Kant).

Õigussuhe

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- oskab eristada õiguslikku ja mitteõiguslikku suhet;
- määrab õiguslikes suhetes osalejaid, lahendab lihtsamaid ja põhimõttelisemaid õiguslikke
- vaidlusi.

Õppesisu

- Õigussuhe, subjektiivne õigus, juriidiline kohustus, juriidiline fakt, tegu, sündmus, õigussuhte subjekt, õigussuhte objekt, juriidiline isik, õigusvõime, teovõime.

Inimõigused

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- omandab teadmisi inimõiguste olemusest ja eripärast ning ülevaate inimõigustealastest dokumentidest;
- tunneb inimõiguste järgimist Eestis ja olukorda maailmas;
- märkab ja analüüsib inimõiguste probleeme;
- on salliv erinevate inimeste ja mõtteviiside suhtes.

Õppesisu

- Inimõigused, põhiõigused, kodanikuõigused, inimõiguste subjekt, inimõiguste kaitse süsteem, inimõiguste kaitse ja järelevalve organisatsioonid, inimõiguste piiramine.

Perekonnaõigus

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- on omandanud teadmisi perekonnaõigusest, sealhulgas tema enda õigustest, kohustustest ning vastutusest perekonnasuhetes;
- suhtub positiivselt perekonda ning laste kasvatamisse.

Õppesisu

- Perekond, abielu ja abiellumine, abielu lõppemine, perekonnaseisuasutus, perekonnaseisuakt, perekonnaseisutunnistus, abieluvaraleping, ühisvara, lahusvara, abikaasade varalised õigused ja kohustused, laps perekonnas, ülalpidamiskohustus, elatis, elatisraha, vanemlikud õigused, pärimine, pärandaja, pärand, pärija, pärimise käik, pärandi avanemine, testamenditäitja, inventuur, annak, pärimisleping, testament, notariaalne testament, kodune testament, seaduse järgi pärimine, pärimine pärandaja viimse tahte kohaselt, sundosa.

Asjaõigus

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- on omandanud algetadmised asjaõigusest ning oskab orienteeruda omandisuhetes;
- on omandanud praktilisi oskusi asjaõiguse toimimisest igapäevaelu tasandil.

Õppesisu

- Leping, lepingu tingimused, suuline leping, kirjalik leping, lepingute areng, riigi roll lepingute täitmisel, lepingute sõlmimine, notariaalne leping, notar, lepingu täitmine, lepingu mittetäitmine, lepinguline kahju, lepinguväline kahju, mittevaraline kahju, viivis, leppetrahv, käendus, omand, valdused, hüpoteegid, servituudid, intellektuaalomand.

Lepingud

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- eristab lepingu vorminõudeid ning mõistab erinevatelepingutingimuste tähtsust; eristab eriliigiliste lepingute erinevaid olulisi tingimusi;
- teab, kus võib lepingute sõlmimisel tekkida probleeme, ning suhtub lepingute sõlmimisse tähelepanelikult.

Õppesisu

- Leping, lepingu tingimused, suuline leping, kirjalik leping, notariaalne leping, notar, lepinguline kahju, lepinguväline kahju, moraalne kahju, viivis, leppetrahv, käendus.

•

Tööõigus

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- teab töölepingu olemust ja olulisi tingimusi ning oma õigusi töölepingu lõpetamisel;
- teab töölepingu ja töövõtulepingu erinevust ning oskab hankida abi tööõigusküsimustes;
- oskab sõlmida töölepingut.

Õppesisu

Tööleping, katseaeg, töövaidluskomisjon, töövõtuleping, avalik teenistus.

Tarbijakaitse

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- oskab käituda probleemsetes tarbimissituatsioonidesning oma õiguste kaitsmiseks abi otsida;
- on teadlik ja säästlik tarbija.

Õppesisu

- Tarbija, kaup, teenus, tarbija õigused ja kohustused, teenuse või kauba pakkuja õigused ja kohustused, reklaam, kataloogid, kvaliteet, hind, kauba ja teenuse eest tasumine, pretensioon ja selle esitamine, kompensatsioon.

Intellektuaalomand

Õpitulemused

- Kursuse lõpul õpilane tunneb ja järgib autoriõigusekaitse seaduse nõudeid.

Õppesisu

- Autor, õiguste valdaja, teos, kaubamärk, patent, andmebaas, isiklikud õigused, varalised õigused, kasutusõigus, litsents, autoritasu, piraatkoopia, viitamine ja tsiteerimine.

Karistamine ja karistusõigus

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- on omandanud teadmisi karistusõiguse eesmärkidest ja olulisematest põhimõtetest;
- teab, miks mõni taunitav tegu on kriminaalkorras karistatav ja teine mitte;
- mõistab süütegude eest kohaldatavaid karistusi ningteab karistamist välistavaid asjaolusid;
- on teadlik vajadusest võidelda ennetavalt kuritegevuse vastu.

Õppesisu

- Süütegu, süüteo koosseis, tahtlus, kavatsetud tegu,kaudne tahtlus, ettevaatamatus, kergemeelsus, hooletus, süü, õigusvastane tegu, süüvõimelisus, karistus, karistuse eesmärgid, aegumine, süütuse presumpatsioon.

Kohtumenetlus

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- on omandanud teadmisi Eesti kohtusüsteemist, kohtumenetluse põhimõtetest ning menetluses osalevate isikute õigustest ja kohustustest;
- eristab erinevaid menetlusstaadiume.

Õppesisu

- Eesti kohtusüsteem, kohtumenetluse olemus ja selle liigid, tsiviilasi, haldusasi, kriminaalasi, maakohus, halduskohus, ringkonnakohus, riigikohus, hagiavaldus, võistlevuse printsiip, uurimisprintsiip, süütuse presumptsioon, esindaja, kaitsja.